

**Innsyn: Utgitt av Fjellhaug Skoler, Sinsenveien 15, N-0572 Oslo.
Tlf 23 23 24 00. Telefaks 23 23 24 10. Bankgiro: 8220.02.90549**

Redaktør: Dagfinn Solheim, dsolheim@nlm.no
Redaksjonsråd: Unndis Bergås, Gunnar Oseng og Jan Ove Selstø
Sekretær: Kasy Børve

Utfasing av arbeidet

Leder	Ingen snarvei for evangeliet
Dagfinn Solheim	Utfasing av arbeidet – bibelteologisk gjennomgang
Tormod Engelsen	Utfasing av misjonsarbeidet – problemer og muligheter
Kjetil Aano	"Vandra vidare" eller "Venner for livet"?
Frank Vorhaug	Overlevering av arbeidet
Øyvind Åsland	Noen tanker om utfasing
Tore Jåtun	Ny situasjon på gamle felt
Dagfinn Solheim	Opplæring og utdanning er nødvendig
Lars Gaute Jøssang	Den som eingong høyrde ropet
Det som skjer:	
Dagfinn Solheim	LINK-konferansen, Danvik 2003
Bokanmeldelser:	
Øyvind Dahl	Møter mellom mennesker

Leder

Ingen snarvei for evangeliet...

Det er spesielt to forhold som har ført til at en nå snakker om utfasing av arbeidet, gå videre til nye områder osv. Det ene er økonomien som reelt viser en fallende kurve når det gjelder det som kan disponeres av det enkelte felt. Det andre er et bevisst fokus på unådde områder, muslimmisjon mv. Selve ordet er omdiskutert og delvis kontroversielt. Det har også med kall og følelser å gjøre. Skal vi avslutte et arbeid der det er så mye igjen å gjøre? Er kirken moden til å ta over, har den nok ressurser osv. Hva betyr forresten utfasing? Vi gjengir et av svarene på dette: Med utfasing mener vi en reduksjon av antallet misjonærer og andre ressurser i et område der en kirke er blitt etablert.”

Det er mange tanker og følelser knyttet til dette temaet. I NLM er det lagt opp til en strategi og en handlingsplan som også innbefatter utfasing. Vi har en strategi som er langsiktig, men som også sier at vi skal gå videre til de som er mest unådde. Samtidig ønsker vi å bygge opp et arbeid og en kirke som er selvstendig, moden og i stand til å drive menighetsbyggende arbeid, opplæring og også nå videre ut med evangeliet.

I forelegg til GF 2003 sier hovedstyret om ”Ingen snarvei for evangeliet” at dette ikke er noen nedtrappingsplan. Det er ”ikke snakk om nedtrapping i NLMs ytre misjonsarbeid, men en forsiktig og nødvendig omprioritering for å nå videre ut med evangeliet.” Fortsatt er store folkegrupper uberørt av evangeliet. Dette er NLMs særlige utfordring. I ”Visjonsdokumentet for 2003-2009” blir dette gjentatt. ”Vi er nødt til å omprioritere våre ressurser i ytre misjonsarbeidet. Hovedstyret er klar over at dette er en smertelig prosess som vil ta tid.”

Målsetting

Målsettingen for misjonen er å nå de unådde med evangeliet og gjøre folkeslagene til disipler. En ønsker å danne nasjonale, selvstendige forsamlinger. ”Allerede i det vi starter evangelisk arbeid i et nytt område, bør vi ha planene klare for nasjonalisering og overflødiggjøring av misjonærene.” Videre sier Visjonsdokumentet at ”vi gjerne skulle øke vår misjonsinnsats blant de store islamske, buddhistiske og hinduistiske folkeslag.” De unådde folkeslagene står i fokus.

Strategi

For å gjennomføre denne målsettingen er det nødvendig å ha en klar strategi fra starten. Dette innebærer at vi så snart som mulig må begynne med forsamlingsbyggende arbeid. Noen steder vil dette skje i form av bibelgrupper eller andre grupper i heimene eller andre steder. En annen helt vital del av strategien er opplæring og særlig lederopplæring. Dette innebærer valg av ledere og eldste, samt bevisst opplæring, både bibelopplæring og lederopplæring. Dersom en kirke skal bli moden må den ha gode ledere. Vi kan sikkert bli enda mer dristige og flinke på dette området. Gode ledere vil gjøre smerten ved utfasing mindre.

Teori og praksis

De fleste misjonærer vil vel være enig så langt. Det viser seg likevel at det er mange hindringer mot å legge konkrete planer for utfasing. Den nasjonale kirken kan være en hindring. Den vil alltid ha bruk for arbeidere og de fleste kirker ønsker fortsatt misjonærer i dag. Åsland fremmer en dristig tanke omkring samarbeidsmodeller. Kanskje parallellmodellen gir større rom for initiativ? I alle tilfeller vil det være avgjørende at kirken deler vår visjon. Prinsipperklæringen foreligger på engelsk og kan tas opp til drøfting i kirken. Det vil være særlig viktig med en arbeidsfordeling. Dersom en ikke definerer hva som er misjonens/misjonærens oppgaver vil en aldri kunne tale om utfasing. Hva er de spesifikke oppgavene misjonæren skal bidra med i en gitt utviklingsfase? Hva er de konkrete planene for at nasjonale skal overta? Her må også en misjonær jobbe med sine holdninger. Paulus overlot arbeidet til de lokale, men bar dem likevel med seg i sitt hjerte og med stor omsorg.

Forskjellige land der vi nå arbeider

Det er en ting å snakke om utfasing generelt. Når vi kommer til ”mitt” land er det alvor. Vi er glad i landet og kirken der. Vi vil så gjerne se en sunn og god vokster i kirken. Dessuten er det stor forskjell mellom landene. Japan er et av de land som kjenner på smerten ved den reduksjon i misjonærantallet som kom fram på GF 2003. Her er det fortsatt mindre enn 1 % protestantiske kristne. I andre land der vi arbeider er de kristne i flertall. Dessuten er det nødvendig å spørre om det er folkegrupper der vi arbeider som ikke er nådd med evangeliet. Det er nødvendig med et fullstendig bilde av situasjonen når en skal legge opp strategien framover. Feltrapportene var et svært viktig arbeid som ligger til grunn. En må stundom ta seg tid til å løfte blikket for å være nøktern i vurderingen. Det er ting som taler for utfasing som en må ta på alvor. Dersom området har nye og viktige utfordringer må misjonærene gi et klart bilde av dette. Et slikt kontinuerlig arbeid vil også gi ledelsen i Norge gode muligheter for plassering av misjonærer og midler. Det er flott når mennesker brenner for noe, men da må en også kunne begrunne hvorfor – i samsvar med gitte målsettinger og prinsipper.

Hva skal de nasjonale og hva skal misjonærene kjøre?

Vi har alt vært inne på dette. Det vil være en nøkkel i arbeidet med utfasing. Det er likevel vanskelig å si for mye generelt. Hver land og fase i arbeidet er forskjellig. Vi må likevel være klar over at få ledere kommer rekende på ei fjøl. Det kreves mye bønn, veiledning, undervisning og utholdenhet for å få fram nye nasjonale ledere. Det er lett å gi opp når noen ikke svarer til våre forventninger. Her må vi være bevisste. Vi trenger Guds ledelse og dessuten mye tålmodighet og hardt arbeid. ”Mentoring” er en av de viktigste oppgavene for en misjonær. Dessuten trengs det kurs og gjerne god utdanning (gjerne det vi kaller ”training” på engelsk). Hvor kan vi sende våre medarbeidere når det ikke fins lutherske seminarer? Dette er det viktig å gjennomtenke.

Holdninger

Vi er nødt til å snakke om ”utfasing” eller eventuelt bruke andre ord om dette fenomenet. På den ene siden er dette noe positivt som er helt i tråd med vår strategi. Vi må legge oss i selen for å legge opp arbeidet etter retningslinjer som fremmer dette. Dessuten må den enkelte misjonærer arbeide med seg selv i forhold til dette å arbeide seg ut av arbeidet som andre skal overta. Hvordan kan vi holde dette sammen med å gi trygghet i den forsamlingen og det arbeidet vi er plassert i? Utfasingen har dels vært knyttet til mangel på ressurser. Mange vil føle at det arbeidet de står i vil lide. For noen blir det endog tale om å avslutte et arbeid de er blitt glad i og ser som meningsfylt. Stundom har noen syns det kommer direktiver ovenfra som er uheldige. En god langtidsplanlegging og god kommunikasjon er svært viktig. Både misjonærene ute og den nasjonale kirken er sentrale i denne prosessen. Det er også mulig for dem som er ute å arbeide kontinuerlig med strategi. Det er viktig at de kommer med den informasjon som er viktig for at misjonen sentralt kan ta de beste avgjørelsene.

Utfasing av arbeidet – bibelteologisk gjennomgang

av Dagfinn Solheim

Kan Bibelen gi oss informasjon om strategi og arbeidsmetoder? Mange har advart mot ”bibelske menigheter” i den betydning at en skulle kunne finne helt konkrete modeller for forsamlinger i Bibelen. I luthersk sammenheng har ytre ordninger vært et adiaforon. Derfor har en hatt stor frihet når det gjelder liturgi og menighetsoppbygging. Likevel fins det bibelske prinsipper, og vi hører noe om hvordan arbeidet gikk frem. Det er tydelig at Paulus hadde en klar strategi og at han ble ledet av Ånden til å bryte med sin strategi og tanker om hvor han skulle reise. Men nettopp det siste, Åndens ledelse, viste at han hadde planlagt arbeidet og reiseruten sin.

Paulus sier noe om sin strategi som ”hedningenes apostel”. Han ser en klar arbeidsfordeling mellom seg og andre misjonærer på den ene siden og Peter og de som skulle lede menigheten i Jerusalem på den andre siden. *Men Gud, som utvalgte meg fra mors liv og kalte meg ved sin nåde, bestemte at han ville åpenbare sin Sønn for meg, for at jeg skulle forkynne evangeliet om ham for folkeslagene* (Gal 1,15f). Denne delingen førte til at han kunne si at han ”ikke lenger hadde rom i disse landene” (Rom 15,28 sml Apg 19,21) Når jeg har avsluttet dette... *Men jeg våger ikke å tale om annet enn det som Kristus har gjort gjennom meg for å føre folkeslagene fram til lydighet. Dette har jeg fått gjøre i ord og handling, ved kraften i tegn og under, ved Åndens kraft. Så har jeg da fullført forkynnelsen av Kristi evangelium fra Jerusalem av og helt rundt til Illyria. Jeg har alltid satt min ære i å forkynne evangeliet der Kristi navn ikke er kjent, for at jeg ikke skal bygge på en grunnvoll som andre har lagt.* (Rom 15,18-20). Han taler om at han har gjort det han skulle, altså er ferdig, har faset ut, da skal ha reise videre til nye mål. *Men nå har jeg gjort det jeg skulle i landene her, og jeg har i flere år ønsket å komme til dere* (Rom 15,23). Vi kan jo i en parentes ta med at Paulus i sin strategi la inn tid til å hvile (Rom 15,32).

Planer – geografi og tidsrom

Det er ganske klart at Paulus hadde en plan for sin gjerning. Denne planen omfattet både hvilket geografiske område han skulle virke i og hvor lenge han skulle virke. Vi hører om hans planer i Rom 1,13 og 15,24, Apg 19,21-22; 2 Kor 1,16. Han måtte flere ganger legge om planene fordi han ikke ble ferdig i tide på en plass, og fordi han ble hindret, både av Satan (1 Tess 2,18) og av Den Hellige Ånd, eller Jesu Ånd som han sier i Apg 16,7. Paulus viser både klar planlegging og fleksibilitet. Planene hans var bundet opp mot det kall han hadde fått. Hans kall gikk til et svært stort geografisk område. Hans strategi gikk ut på å nå de store byene ved handelsveiene først. Deretter skulle evangeliet nå videre utover. Vi hører at han fokuserer også på ”de områdene som ligger bortenfor” (dvs bortenfor Korint i dette tilfellet, 2 Kor 10,16). Paulus nevner konkret at han planla å reise til Spania (Rom 15,24). Vi hører også at han ble ledet i et syn, om å komme til Makedonia (Apg 16,9-10 sml 19,21 og 2 Kor 1,16).

Paulus sitt kall var først og fremst å forkynne evangeliet (Rom 15,19). Han skulle bringe evangeliets lys til hedningene slik at de kunne gå over fra mørke til lys. *Du skal åpne deres øyne, så de vender om fra mørke til lys, fra Satans makt og til Gud, for at de skal få tilgivelse for syndene og arverett sammen med dem som er blitt helliget ved å tro på meg.» Derfor, kong Agrippa, har jeg ikke vært ulydig mot det himmelske syn. Men jeg har forkynt, først i Damaskus og Jerusalem, så i hele Judea og for folkeslagene, at de må gjøre bot og vende om til Gud og gjøre gjerninger som svarer til omvendelsen* (Apg 26,18-20).

Organisering og opplæring

Paulus var også opptatt av organisering og opplæring. Det var viktig for han å etablere menighetene slik at de kunne ”overlates til Guds nåde og Guds ord”. Vi hører flere ganger at

han valgte eldste (Apg 14,32 og Tit 1,5) Paulus sørget for at menigheten selv valgte eldste, og disse ble overgitt til Gud med håndspåleggelse og bønn. Han formaner også sine medarbeidere til å velge ut ledere som er i stand til å lære ut fra Guds ord. *Det du har hørt av meg i mange vitners nærvær, skal du overgi til pålitelige mennesker som er i stand til å undervise andre* (2 Tim 2,2). Selv om Paulus tidlig forlot de nye menighetene, fulgte han og andre ledere dem opp på forskjellig vis (Apg 15,23 ff. 36; 16,5). De nye lederne skulle utrustes til tjeneste (Apg 14,22 og 15,33). Paulus sendte brev og han reiste tilbake og besøkte menighetene. Dette skulle være med å understreke hvor viktig det er med opplæring. Dette er jo også blitt bekreftet av misjonshistorien. Ikke minst i Kina har det vist seg at god undervisning var avgjørende for hvor godt kirken klarte seg gjennom trengselstidene.

Økonomi

Når det gjelder økonomi får vi bare noen glimt i Det nye testamente. Noe av dette overrasker oss. Tidlig gikk noe av økonomien motsatt vei av det vi er vant til i misjonsarbeidet i dag. De nye menighetene ble utfordret til å sende penger til "modernenigheten" i Jerusalem (Rom 15,25; 1 Kor 16,1; 2 Kor 7-8; Gal 2,10; Apg 24,17). Disse unge kristne blir satt opp som forbilder. Noen lever i stor fattigdom, men er villige til å gi til andre hellige. Deres glede og dype fattigdom har gjort dem rike og villige til å gi. Det er tale om menighetene i Makedonia. Vi får også høre at misjonærene fikk økonomisk støtte fra de nye menighetene. Paulus nevner særlig Filippi i denne sammenhengen. Det må ha vært en sunn undervisning når det gjelder givertjeneste. Det er vel også slik at måten misjonen kom til dem på i seg selv var viktig i denne sammenhengen. Paulus var teltmaker og sørget for mye av sitt underhold selv. De første misjonærene hadde ikke store økonomiske ressurser å fare med. Tvert imot ba de tidlig om støtte, både til seg selv og til forsamlinger andre steder som hadde det vanskelig. Når vi taler om utfasing er det også viktig å snakke om hvordan vi starter opp arbeidet. Vi må jobbe bevisst mot selvunderhold fra først stund. Men vi som er misjonærer fra Vesten har et problem i utgangspunktet. Vi blir sett på som rike, vi kommer fra rike land og konklusjonen blir gjerne at vi har store økonomiske ressurser å bidra med. Vi står overfor en stor utfordring. Både skal vi formidle hjelp til fattige og danne menigheter som helst fra starten bør være økonomisk uavhengige.

Videre ut

Det nye testamentet er preget av en vilje og en iver etter å bringe evangeliet videre ut. Ikke sjelden må Gud gripe inn på spesielle måter for at hans vitner skal krysse nye grenser med evangeliet. Filip stod i vekkelse i Samaria, men ble av Ånden først videre og fikk være redskap til at en etiopier fikk ta imot evangeliet (Apg 8,26 ff). Peter fikk et spesielt syn for at han skulle bryte den barrieren det var å gå inn i huset til en hedning og forkynne evangeliet. I Antiokia var de samlet til faste og bønn da Ånden ledet dem til å sende ut de første misjonærene.

Jesus så sitt jordiske kall knyttet til jødefolket. Han hadde likevel noe av uroen etter å komme seg videre med evangeliet. Vi hører om dette i evangeliet etter Lukas:

Folk begynte å lete etter ham, og da de kom dit hvor han var, forsøkte de å holde ham tilbake, så han ikke skulle gå fra dem. Men han sa: "Også i de andre byene må jeg forkynne det glade budskap om Guds rike. Det er det jeg er utsendt for. (Luk 4,42f)

Misjonsstrategi for ytre misjon

Paulus hadde en klar misjonsstrategi. Hans kall er på en særlig måte knyttet opp mot de unåde, der evangeliet ennå ikke er blitt forkynt. Han har en uro i seg etter å komme videre med evangeliet. Flere ganger nevner han at han ville kommet før, men er blitt hindret. Samtidig som Paulus hadde et klart kall til de unåde, innrømmer han andre retten til å prioritere annerledes. Ja, andre har fått et kall som mer er knyttet til lokalmenigheten. Særlig når det gjelder ytre misjon er det viktig å legge seg Paulus sin strategi på minne. Også i misjonslandene skal Guds menighet bygges, men misjonen må alltid ha det å komme videre

som målsetting. En uro etter å komme videre med evangeliet. Ellers legger vi merke til at Paulus sin strategi var forbundet med fleksibilitet. Spesielt ser vi at han gjentatte ganger blir direkte ledet av Ånden. Videre er alle brevene og innholdet i disse og det vi får høre i Apostelgjerningene et sterkt vitnesbyrd om en som tok opplæringen alvorlig. Han hadde en omsorg for menighetene som var enestående. Deres vansker og smerte ble også Paulus sin smerte. Han har omsorg for at de må leve et liv som er evangeliet verdig. Han har også omsorg for de fattige og de som lider. Vi blir også slått av hvor tidlig de gav økonomiske bidrag og at han fra begynnelsen forventet at de selv tok evangeliet videre. Både selvunderhold, organisering og opplæring er en del av hans strategi for at han selv kunne fullføre sin tjeneste på et sted og så gå videre med evangeliet ”til landene bortenfor”.

Vi kan ikke ut fra det bibelske materialet si at det er én oppskrift eller en strategi for hvordan vi skal drive misjon. Den strategien NLM har valgt for sitt ytre misjonsarbeid er nok likevel klart preget av det vi får høre om hvordan det første misjonsarbeidet ble utført. Dessuten har selve evangeliet uroen i seg. Jesu lignelser og forkynnelse sier noe av det samme. Peter får i oppdrag i føde og gjete, men samtidig er fokus tydelig på den ene som ikke er med i flokken. Vi må lete etter den sauene som er kommet bort og den mynten som er tapt. Jesus gikk også bevisst til de marginaliserte og de utstøtte. Han fikk kritikk for at han menget seg med tollere og syndere. Men han hadde et svar: *Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke. Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige til omvendelse, men syndere.* (Luk 5,31f) Samtidig må vi også ha noe av Guds tålmodighet når han venter på at sønnen skal komme heim. Det kreves mye tålmodighet og utholdenhet der arbeidet går tregt og få nye kommer. Det skal visdom til å finne balansen mellom trofast og utholdende tjeneste og uroen og kreativiteten for å nå nye mennesker med evangeliet. Også vårt heimearbeid må preges av denne uroen. Hvordan kan vi nå ut til flere mennesker med evangeliet om Guds rike – det glade budskapet? Kongens ærend har hast.

Utfasing av misjonsarbeidet – problemer og muligheter

Av Tormod Engelsviken

Om en ser på den etter hvert enorme mengde av litteratur om misjonsstrategi og –metodikk, slår det en at mye skrives om strategi og metodikk for *nytt* arbeid: valg av misjonsfelt, oppstart, arbeidsmetoder osv., men lite om hvordan en avslutter eller faser ut et *gammelt* misjonsarbeid. Dette kan forklares på psykologisk og åndelig: Det ligger i sakens natur at det er lettere og mer inspirerende å skrive om og oppmuntre til nye initiativ enn til å avslutte noe, legge det ned og trekke seg tilbake. Men samtidig er det i høyeste grad nødvendig å reflektere over denne siden ved misjonsarbeidet. For å kunne gå videre innenfor begrensede ressurser er det nødvendig å forlate noe; for å gå *til* noen, må en gå *fra* andre. Det er en viss lovmessighet i dette.

På denne bakgrunn er det viktig å stille visse spørsmål: På hvilket tidspunkt, på hvilken måte og i hvilken grad skal man ”forlate” et felt og en kirke der misjonen har vært aktiv? Hvilke muligheter er det for fortsatt fellesskap og samarbeid, eventuelt på andre premisser og i andre former? Hva med det personlige og åndelige fellesskap som er skapt? Kan det uten videre brytes? Hva betyr ”utfasingen” for den enhet og det fellesskap som er skapt, og som dypest sett ikke bare et tilfeldig arbeidsfellesskap, men en åndelig enhet i Kristus? Hvordan skal dette uttrykkes i en ny tid? Dette er noen av de spørsmål vi vil ta opp i denne lille artikkelen som ikke gir seg ut for å være en grundig og allsidig drøftelse av dette

viktige temaet, men heller noen tanker til ettertanke. Kanskje kunne den også sette i gang en prosess hvor andre drøfter mer inngående "utfasingsprosesser" i konkrete tilfeller.¹

Det er selvsagt ikke riktig at det ikke har vært arbeidet med spørsmålet om avslutning av misjonsarbeidet på et bestemt felt. I hele den moderne misjonsepoke fra ca. 1800 har nemlig spørsmålet om etableringen av selvstendige kirker stått sentralt. I sin store doktoravhandling allerede fra 1956 om de unge kirkenes selvstendighet som misjonsproblem,² drøfter Peter Beyerhaus' grundig og kritisk de erfaringer og synspunkter som helt fra 1800-tallet hadde gjort seg gjeldende innen misjonsteologi og -strategi, for eksempel Henry Venns "misjonens eutanasi", Rufus Andersens "stedegne kirker som forplanter seg selv videre", Roland Allens "indigenous church principles", Gustav Warnecks "selvstendige folkekirker", Bruno Gutmanns "folkeorganiske menighetsbygging" osv. Når en sier noe om selvstendige kirker som misjonens mål, sier en samtidig noe om misjonens "utfasing". Dette gjelder ikke minst det klassiske "tre selv"-programmet, hvor det ene "selv", "self-propagating" ("selvutbredelse") direkte går på å overta og ivareta det som har vært *misjonens* hovedoppgave: å utbre kirken ved forkynnelse av evangeliet for dem som enda ikke har hørt det.

Å plante selvstendige, stedegne, nasjonale kirker har stort sett vært de siste to århundrer protestantiske misjons målsetting. Så selvsagt dette enn synes for de fleste av oss i dag, er imidlertid dette ikke på noen måte selvsagt ut fra Bibelen selv. Jeg kunne derfor tenke meg å problematisere det noe, ikke minst i lys av Bibelen og kirkehistorien.

Paulus organiserte ikke "selvstendige, nasjonale kirker"; han etterlot seg relativt uavhengige lokale menigheter med lokalt lederskap, men som fortsatte å stå i et spesielt forhold til apostlene og til urmenigheten i Jerusalem (Apg. 15; 2 Kor 8-9). Vi kommer tilbake til Paulus' "utfasing" av sin misjon senere.

Om vi ser på historien etter nytestamentlig tid, ser vi at Den ortodokse og senere Den romersk-katolske kirke utviklet ulike løsninger som skyldtes et komplisert samspill mellom teologiske, kirkelige, kulturelle og politiske faktorer. Den ortodokse kirke som én kirkefamilie ble etter hvert delt opp i en rekke "under-familier" av kirker, som for eksempel gresk-ortodokse, nestorianske, monofysittiske (i dag: orientalske), som igjen ble delt opp i nasjonale, som for eksempel gresk, koptisk, etiopisk, armensk, russisk osv. Noen total nasjonal selvstendighet eller uavhengighet innebar dette likevel ikke siden de viktigste patriarkatene, og ikke minst patriarkatet i Konstantinopel, hadde en stilling og en innflytelse som gikk langt utover dets geografiske områder. Det består sterke og forpliktende kontaktnett og bindinger mellom de forskjellige ortodokse kirkene. Dessuten er det en rekke felles teologiske og kirkelige særtrekk som gjør at de ortodokse både er og føler seg nært i slekt med hverandre, selv om de er "autokefale" ("selvhodet"!), som er det ortodokse ordet for selvstendig. Ortodoks misjon i dag har derfor en annen målsetting enn å etablere helt selvstendige, nasjonale, ortodokse kirker.

I enda høyere grad gjelder dette Den romersk-katolske kirke. Her har riktignok hovedmålsettingen for misjonen vært "plantatio ecclesiae", men den kirke som skulle plantes, var ikke noen annen enn "una sancta", den ene, hellige romersk-katolske kirke som omfatter alle romersk-katolske kristne over hele verden, uansett hvilket folkeslag eller hvilken nasjon de tilhører. Denne kirken har sitt sentrum i Vatikanet og har biskopen av Rom, paven, som sitt absolutte åndelige overhode. Kirken er en rettslig størrelse, og en meget viktig målsetting for misjonsarbeidet er å gjøre "misjonsterritorier" om til "kirkeprovinser". Dette skjer når kirken

---

¹ Jeg har for eksempel oppfordret en teologistudent med misjonsbakgrunn fra Hong Kong til å analysere NLMs utfasing av arbeidet der. Slike "case studies" vil kunne være til hjelp i det videre arbeidet ved å fange opp viktige erfaringer og synspunkter.

² Peter Beyerhaus: *Die Selbständigkeit der jungen Kirchen als missionarisches Problem*. Wuppertal-Barmen: Verlag der Rheinischen Missions-Gesellschaft, 1956

blir etablert med fullt hierarki, som fortrinnsvis skal være nasjonalt, og hele fylden av sakramentforvaltning og kirkestyre er på plass. Men de ulike "kirkeprovinsene" med deres biskoper og prester er en fortsatt en del av Den romersk-katolske kirke og underlagt paven i Rom.

I den grad misjonsterritoriene gjøres til kirkeprovinser, avsluttes misjonsarbeidet i tradisjonell forstand, men fellesskapet og samarbeidet mellom den lokale kirke, som er et resultat av misjonen, og den globale romersk-katolske kirke som (oftest gjennom en av sine mange misjonsordener) drev misjonen, fortsetter like fullt, men på en ny måte.

Om vi så vender tilbake til NT, ser vi både i fortellingene i Apg og Paulus' brev at Paulus *fortsatte* å stå i et nært forhold til de menighetene han hadde etablert, selv når han selv dro til videre for "å forkynne evangeliet der hvor Kristi navn ikke før var nevnt" (Rom 15,20,24). Det er gripende å lese Paulus' avskjedstale til de eldste i menigheten i Efesos der han overgir dem "til Gud og hans nådes ord, han som er mektig til å oppbygge dere og gi dere arv sammen med alle dem som er blitt helliget" (Apg 20,32). Vi vet likevel at Paulus *fortsatte* å ha et nært forhold til menigheten i Efesos, slik vi kan se av Efeserbrevet som er skrevet senere.

Nå kunne vi kanskje hevde at Paulus var spesiell fordi han var apostel og derfor hadde en særlig myndighet over de menighetene han hadde grunnlagt, en myndighet andre kirkegrunnleggende misjonærer i senere tider ikke har. Det er rett, men Paulus kan likevel fremstå som forbilde for andre og senere misjonærer, noe han både fremhever overfor menighetene og i forhold til sin medarbeider og etterfølger Timoteos (sml. 1 Tess 1,6-7; 2 Tess. 3,2; 1 Tim 1,3; Kor 4,16-17).

Med utgangspunkt i 1 Kor 4,15-17 vil jeg fremheve et familie- eller generasjonsperspektiv på "utfasingen" (jeg liker ikke ordet!). Jeg tror at et slikt perspektiv på misjonen ikke minst i kulturer der familien står sterkt, ville kunne bli forstått og mottatt. Paulus skriver: "For selv om dere skulle ha ti tusen læremestere i Kristus, har dere ikke mange fedre. For jeg har avlet dere i Kristus Jesus ved evangeliet" (1 Kor 4,15). Om en tenker at misjonsarbeidet gjennomgår ulike faser – eller generasjoner – kunne en formulere det omtrent som følger:

Den første fasen eller generasjonen er pionerfasen eller kirkegrunnleggingsfasen. Her står misjonærene ofte nokså alene. Historisk har det noen steder gått mange år før de første kristne ble døpt. Denne fasen kan være kortere eller lengre. I alle tilfelle er dette en fase hvor de (oftest "tverrkulturelle", men ikke nødvendigvis vestlige) misjonærene er svært viktig, ja, i praksis ofte helt nødvendige for grunnleggelsen av kirken. Men i denne fasen er det liten vekst, og kirken er svak.

Den neste fasen er den hvor kirken vokser, og misjonen mer og mer blir et samarbeid mellom misjonærer og lokale kristne, både gjennom mer organisert og planmessig evangeliseringsarbeid ("evangelister", "bibelkvinner" osv) og mer spontan, uorganisert vitnetjeneste av de nyvunne menighetsmedlemmene. Denne perioden kan ofte være karakterisert av betydelig vekst, men kirken er fremdeles nokså avhengig av misjonærenes innsats.

Den tredje fasen er når den lokale kirken blir "selvstendig" på forskjellige måter i forhold til misjonærene og misjonen. Nå er det aller fleste oppgavene overtatt av kirken, de "tre selv" (selv om "selvunderhold" ofte henger etter) er i funksjon helt eller delvis, og kirken oppfatter seg med rette som en egen, selvstendig kirke. Misjonærene gjør fremdeles tjeneste i kirken, men da ofte integrert i kirkens arbeid og i forskjellige spesialfunksjoner. De er sjeldnere evangelister og plogspisser for evangeliet inn i nye områder. I mange sammenhenger kan deres arbeid snarere karakteriseres som "mellomkirkelig hjelpearbeid" enn som misjon i egentlig forstand. Det er viktig å være klar over at det *ikke er noe galt* med mellomkirkelig hjelpearbeid. Dessuten, hvis medarbeideren er utsendt av en kirke eller et

misjonsselskap som misjonær og selv opplever seg som misjonær, skal ikke den identiteten tas fra ham eller henne, selv om arbeidets innhold ikke skiller seg vesentlig fra et tilsvarende arbeid i ens egen kirke i hjemlandet. Slike misjonærer kan også bidra sterkt til å skape eller opprettholde en misjonsvisjon i kirken der de arbeider, eller inspirere, utdanne og utruste andre lokale kristne for evangeliserings- og misjonstjeneste.

Men det er i denne tredje fasen spørsmålet før eller senere reiser seg om å avslutte misjonsarbeidet. Dette kan skje brått og brutalt, eller over lengre tid. Det er mange eksempler på at kirker har fått ny vitalitet, økt vekst og en større visjon for misjon *etter* at misjonærene har reist – særlig der misjonærene har blitt tvunget til å reise av politiske eller andre årsaker. Klassiske eksempler er Etiopia under Italienerkrigen 1936-41, utkastelsen av misjonærene fra Kina da kommunistene overtok, og forbudet mot utenlandske misjonærer i land som India og Malaysia. Men det er en forskjell på å bli kastet ut og å trekke seg ut som ikke må overses. *Og selv der hvor misjonærene ble kastet ut, har misjonen etter evne og muligheter arbeidet for å he en fortsatt relasjon til kirkene og de kristne.*

Den dypere årsaken til dette er etter mitt syn ikke bare kjølig ”strategisk”, men har å gjøre med kall, samhörighet, åndelig slektskap og enhet. Disse faktorene skal vi ta på fullt alvor. Det er ikke nok at lutherske kirker er medlem av Det Lutherske Verdensforbund og dermed er med i den lutherske ”kirkefamilien” eller kommunion. Det er nettopp her familie- eller generasjonsperspektivet kommer inn. *Misjonærene er fedre og mødre i Kristus.* Slik omtales de faktisk ofte av afrikanske kristne. Dette betyr ikke at de ”unge” kirkene er småbarn, eller at det skal være en patriarkalsk eller paternalistisk struktur. De unge kirkene er *voksne* barn. Som vanlige barn ble de voksne gjennom en ungdomsperiode som var preget av opprør og kritikk av foreldrene. Og som for de fleste vanlige barn var det barna som ”vant” dette opprøret. Både foreldre og barn trenger å ta selvkritikk på måten ”opprøret” ble taklet på. Men det er ingen vei tilbake til barndommen, bare fram til voksen modenhet. Kirkene som er et resultat av både tverrkulturelt og lokalt misjonsarbeid, har samme forhold til misjonærene og misjonsorganisasjonene/kirkene som voksne barn. De kan ha flyttet hjemmefra, fått seg egne familier, eget arbeid og eget ansvar, men de opphører ikke dermed å være barn. De fortsetter å ha et forhold til sine foreldre som skal være preget av gjensidig kjærlighet, omsorg og samarbeid. Det er en glede og et privilegium for både foreldre og barn når denne livsfasen inntreffer.

Og det er slik jeg tror relasjonen mellom kirkene på ”misjonsfeltet” og organisasjonene/kirkene som drev misjon skulle være. Selv om mange (men kanskje ikke alle?) misjonærer trekkes tilbake og eventuelt sendes til andre folkeslag, må det fortsatt eksistere fellesskaps-, omsorgs-, og samarbeidsstrukturer som muliggjør denne nye relasjonen. Kanskje skal en gå sammen inn i nye misjonsoppgaver? Kanskje kan den økonomisk sterkere hjelpe den økonomisk svakere? Dette kan gå begge veier avhengig av hvor misjonen kommer fra og går hen. Den ”rike” ”mottakermenigheten” i Korint hjalp den ”fattige” ”sendemenigheten” i Judea økonomisk (2 Kor 8-9). Om misjonen i dag går fra Afrika til Europa – noe den allerede gjør i Europas storbyer – vil de nystartede menighetene i Europa snart være rikere og dermed kunne hjelpe de fattigere menighetene i Afrika.³ Når det gjelder mennesker med misjonærkall, nådegaver og åndsutrustning kan det like ofte hende at ressursene går fra ”barna” til ”foreldrene”, fra den ”unge” kirken til ”moderkirken”. Når det gjelder teologi og kristen praksis, kan det som for eksempel som den afrikanske teologen Kwame Bediako hevder, være at kirken i Afrika vil ”rescue the Christian memory” og føre kirken i Vest tilbake til dens bibelske røtter.

---

³ Et interessant eksempel fra Etiopia er at kristne etiopere i Amerika, som *tidligere* er et resultat av evangelisk misjon i Etiopia, nå sender penger til sine medkristne i Etiopia for at de skal kunne drive misjon for eksempel blant boranafolket.

For at denne gjensidigheten og enheten mellom foreldre og barn, ja generelt i Guds globale familie, skal bestå, må ikke ”utfasingen” av misjonsarbeidet skje på en slik måte at det kommer til et brudd eller konflikt. Det må heller ikke skje ved ensidige beslutninger. Begge sider må være med på å ta avgjørelsene, og det bør være enighet om veien videre. En ”velger” ikke sine foreldre, og heller ikke sine barn! Det er i god forstand et skjebnefellesskap mellom dem som har drevet misjon og bidratt til å bygge kirken, og den kirken som er et resultat av misjonen. Dette fellesskapet har vi etter min mening ikke lov til å bryte. Det vil endres etter hvert som kirken vokser, men det må bevares og pleies. Derfor tror jeg ikke det bare er uttrykk for konservatisme eller partiskhet når misjonærer som har arbeidet i et bestemt misjonsland, føler sorg og smerte og motarbeider at misjonsarbeidet i det landet skal nedlegges. De er fremdeles en del av dette familiefellesskapet, og samtidig har de også ofte øye for de mange og uløste oppgaver. Det finnes fremdeles millioner av mennesker i de ”gamle” misjonslandene som ikke har hørt evangeliet. Misjonsoppdraget er ikke fullført der – men det har kommet inn i en ny fase.

Vi trekker følgende spissformulerte konklusjon: La oss være varsomme med ”utfasing”. La oss heller tenke ”innfasing” til en ny og spennende fase *av felles misjonsarbeid som likeverdige partnere, der hver partner, hver generasjon, får gi av sin styrke og overflod og motta etter sin svakhet og sine behov.*

”Vandra vidare...” eller ”venner for livet”?

”Utfasing og omlegging av arbeidet hos NMS”

Av Kjetil Aano

1. Å avslutta

Det er lettare å setja i gang eit arbeid enn å avslutta det!

I NMS har vi nyleg vore gjennom ein prosess der vi har erfart sanninga i det. Utover 1990-talet blei våre aktivitetar på to tradisjonelle misjonsfelt, Sør Afrika og Taiwan, gradvis redusert. Dette skjedde til dels på grunnlag av strategiske val, til dels som eit resultat av endra rammevilkår.

Under denne prosessen blei det bestemt at NMS skulle markera ei avslutning av sitt aktive misjonsarbeid på desse felta under generalforsamlinga i Stavanger i 1999. Det blei også gjort.

Bak denne tenkinga låg både strategiske og pragmatiske motiv:

- Vi ville markera ein overgang frå misjonsavhengighet til reelt autonomi (eller i teologisk forstand: teonomi).
- Vi ville feira at vårt arbeid hadde ført til oppreiste og sjølvgåande kyrkjestructurar, og vi ville markera dei to søsterkyrkjene sitt sjølvstende.
- Samtidig ville vi markera at vi nå tok noen strategiske val med økonomiske, administrative og forvaltingsmessige konsekvensar.
- Det var også eit viktig motiv at vi ville visa vilje og evne til å gå vidare.
- Samtidig som det bak denne prosessen låg eit ønske om å markera ei avslutning, var det også motivert av eit ønske om at legga grunnlaget for endra relasjonar.

Korleis gjekk det så?

I ettertid trur eg det er rett å seia tre ting: For det første var det rett vurdert då vi tenkte at tida nå var inne for å overføra innsats frå desse to stadene til andre geografiske område. Dette har vi ikkje alltid våga å gjera før, og nå gjorde vi det – rett på. Men det viste seg for det andre at det var mykje vanskelegare å kommunisera den gode intensjonen når vi knytta det opp mot

ord om utfasing og avslutning. Dette kommuniserte kanskje i forhold til vårt heimemiljø, og det blei til dels akseptert med ei viss form for tilslutning på Taiwan, men det kommuniserte ikkje i høve til kyrkja i Sør Afrika, ELCSA. Det vi gjorde, har skapt eit inntrykk av at NMS ikkje lenger vedkjenner seg 'morskapet' til kyrkja der, og dette blir vi direkte og indirekte konfrontert med i møte med representantar frå den sørafrikanske kyrkja. For det tredje viste det seg mykje meir krevjande å oppretta nye samverkeformer og samarbeidsrelasjonar etter 'utfasing' enn vi hadde rekna med.

2. Korfor avlutta?

Derfor er det nødvendig å stilla det grunnleggande spørsmålet om det i det heile er rett å tenka 'utfasing' eller 'avslutning' av arbeid på visse felt.

Her må ein etter mi meining våga å halda saman to heller motsetningsfulle forhold: Det første er at all kristen misjonsverksemd har eit driv i retning av å nå vidare, å gå til nye område, å kommunisera den gode budskapet til nye grupper medmenneske. Dette må vi halda fast på, sjølv om det i praksis viser seg ikkje å vera lett å få til. Gjennom arbeidet ein utfører, blir ein lett fanga av strukturar som bind og arbeidsmetodar der vi gjer oss sjøve uunværlige.

På den andre sida vil eg hevda at dersom vi trur løysinga på denne utfordringa er at vi med jamne mellomrom skal utfasa eller avslutta våre relasjonar, vårt samarbeid og vår samahandling med kyrkjer der vi har vore over lang tid, møter vi dette på feil måte.

3. Frå utfasing til nye relasjonar

Det som derimot må skje, er ei medviten og langsiktig kommunikasjon omkring kor og korleis vi som misjonsorganisasjon skal bruka våre økonomiske midlar, våre personalressursar og den åndelege styrke vi måtte ha. Det er aldri lett å finna ut av dette, for historia bind. Dessutan er det svært ofte vanskelege ting å kommunisera.

Noen gonger forsterkar kulturelt betinga skilnader denne vansken. I vår kulturkrets har vi akseptert at vi også i kristen samanheng må ha målstyring og tenka effektivitet og resultat. Likevel blir ofte – også hos oss - identitet og visjon for fort knytta til arbeidsreiskapar og verkemiddel. I andre kulturelle samanhengar kan relasjonar dessutan vera endå viktigare enn hos oss, og antydningar om at ein ønsker å redusera arbeidsinnsats eller å leggja om arbeidsmetodar kan tolkast som eit ønske om å bryta game relasjonar og øydeleggja gammalt vennskap.

Vi møtte dette sterkt når det gjeld relasjonane til Sør-Afrika, og vi arbeider fortsatt med å gjenoppretta gode og annleis relasjonar til den lutherske kyrkja der. Dette gjer vi på to måtar: Ved for det første å leggja til rette for nye og naturlege kontaktpunkt. Fleire av desse er på plass, t d har vi eit oppegående samarbeid om teologisk utdanning og forskning knytta til Misjonshøgskolen og ulike teologiske institusjonar i Sør-Afrika. For det andre arbeider vi med å oppretta formelle samhandlingslinjer mellom NMS og Den norske kyrkja sine strukturar på den eine sida, og ELCSA, (Evangelical Lutheran Church of South Africa) på den andre. Desse vil markera at det vi gjorde i 1999 ikkje var ei avslutning, men ei transformering av relasjonar. Avtalen som vi arbeider med, skal både stadfesta 'morskapet' som NMS så absolutt vedkjenner seg, og samtidig understreka det noverande likeverdet i relasjonen mellom to kyrkjer. For oss er dette viktig også i eit misjonstrategisk perspektiv. Nå er det ikkje lenger slik at vi som NMS eller som representantar for vår vestlege verd eller Vestens kyrkje som har eit særkilt misjonsansvar i høve til denne afrikanske kyrkja. Nå er målet å få fram at vi deler eit ansvar for å skapa misjonerande strukturar i begge kyrkjene, og at dette må fungera både lokalt og globalt.

4. Venner for livet toler endringer

I sommar gjorde vi noe som var ei steg i denne retning. Då blei det inngått ein avtale mellom Den norske kyrkja og Den lutherske kyrkja i Brasil der NMS si rolle blei framheva i forhold til begge kyrkjene. Samtidig er vi i ferd med å leggja om vårt innsats i Hong Kong på same måten: Her har vi ikkje lenger eit misjonært nærvær, utan at vi på noen måte har eit ønske om å markera ei avslutning av vårt nære tilhøve og til kyrkja der. Tvert imot vil vi styrka vårt samarbeid med kyrkja i Hong Kong om ei rekke misjonsstrategisk viktige oppgåver – t d dømes teologisk opplæring, strategisk leiarutvikling i forhold til Kina og Mekong-området.

I vårt strategiske arbeid framover vil vi søka å ta omsyn til dei lærdommane og erfaringane vi har gjort oss dei siste åra: Vi vil medvite bruka våre ressursar slik vi trur det er best, og der vi trur det er rett. Samtidig ser vi oss ikkje tent med høgprofilert markering av avslutningar av relasjonar. Tvert imot trur vi at vi ved å omtala dei endringane som skjer, nettopp som naturlege steg i ein prosess der tida fører med seg *transformasjon* av relasjonar - mellom stadig meir meir likeverdige partnarar, med felles visjon og felles ansvar i eit globalt globalt misjonsstrategisk perspektiv.

Dette trur vi er teologisk og strategisk rett. Og dette har vi erfart faktisk fungerer.

Overlevering av arbeidet

– utfasing av misjonens engasjement

Av Frank Vorhaug

I etterkant av Norsk Luthersk Misjonssambands (NLM) misjonærkonferansen for Øst-Afrika regionen 2003, ble det av regionsstyret nedsatt en arbeidsgruppe for å utrede spørsmål knyttet til overlevering av arbeidet og utfasing av NLMs engasjement i Kenya og Tanzania. Jeg vil her komme med noen tanker i forhold til NLMs integrerte evangeliske arbeid i Evangelical Lutheran Church Tanzania (ELCT), avgrenset til Mara bispedømme.

Bærekraftig kirke

Vi er kalt til å evangelisere, gi opplæring og hjelpe de som blir vunnet for evangeliet med å danne sin kirke, slik at de har et felleskap hvor de kan få vokse i sin tro og vinne sine landsmenn for Kristus. Vi er ikke satt til å drive kirke i andre land, men hjelpe dem å bygge sin kirke slik at de kan drive den selv, når vi trekker ut våre ressurser for å gå inn andre steder. Forlater vi dem før det er nådd, vil det hele lett falle sammen når vi reiser. Da har vi sviktet vårt kall. Da har titalls år med misjonsvirksomhet vært nær sagt bortkastet. Det er ikke nok at de får høre, hvis Ordet ikke får skape tro og gi grunnlag til å føres videre.

Men hva er det som skal til for at en kirke skal kunne kalles en bærekraftig kirke? Hvordan måler vi en kirkes bærekraft? Måles den etter kirkens struktur, organisering og økonomiske evne? Måles den ut i fra utbredelse og lederskap jfr. tre-selv-prinsippet? Her kan det ikke gis kategoriske svar. En nasjonal kirke er samlingen av lokalmenighetene, og for at en nasjonal kirke skal være bærekraftig forutsetter det at bærekraften er til stede på lokalplanet. Da referanserammen for denne artikkelen er overlevering og utfasing av NLMs engasjement i Mara, Tanzania, vil jeg ta utgangspunkt i arbeidet NLM står i pr. i dag nettopp på prestegjeld

plan.⁴ For ut i fra det, se hvor langt en er kommet i retning av en bærekraftig kirke. Jeg vil her bruke Majita prestegjeld som eksempel. Deretter vil jeg foreslå hvordan arbeide for å realisere overlevering og utfasing av NLMs engasjement i Mara.

Kirkebildet - Majita

Den første misjonæren kom til Majita i 1992. Arbeidet hadde en rask vekst mot slutten av 90-tallet. Folk i mange landsbyer ba om å få høre evangeliet, og en rekke nye lokalmenigheter ble startet. Til sammen 18 i tallet. Dette skjedde i en tid hvor en fikk støtte fra Lutheran Mission Coordination til evangelistlønninger. I 1999 som et ledd i selvstendigjøringsprosessen, ble støtte til evangelistlønninger kuttet ut, og disse ble avhengige av lokal givertjeneste til underhold. Evangelistunderholdet så godt som forsvant, og en del evangelister med det. Uten evangelist falt menigheter sammen.

Majita prestegjeld består i dag av 12 lokalmenigheter som hver har sin leder/evangelist. Av disse har halvparten ett eller to års utdannelse fra bibelskole. I prestegjeldet er der én misjonær som er innsatt som prest i tillegg til én nasjonal prest som er leder for prestegjeldet. Etter konstitusjonen skal arbeidet være organisert med menighetsråd og ulike komiteer (for misjon og evangelisering, kvinner, barn og ungdom, gudstjeneste og kor, økonomi og prosjekt) på prestegjeld plan, og tilsvarende på lokalmenighets plan. Strukturen er der pr. konstitusjon, men i praksis fungerer det ikke like godt. P.g.a. manglende opplæring og forståelse i tillegg til geografisk avstand, uteblir mange og en får ikke holdt nødvendige råd og møter.

Det er søndagsskole i 1-2 av de 12 lokalmenighetene. Til tross for komite for ungdomsarbeid skjer det ikke noe på den fronten utenom en korkonkurranse årlig. Der er valgt kvinnekommite, men mer har ikke skjedd. Dåpsundervisning er til stede, men med varierende kvalitet. En evangelist uten bibelskoleutdannelse har begrensede muligheter til å gi grundig dåpsopplæring. Konfirmantopplæring har en ennå ikke maktet å få i gang.

Det har så langt blitt prioritert å gi evangelister og eldster opplæring, for at disse skal ha et grunnlag til å forkynne for og undervise sine kristne. Det har blitt arrangert flere TEE-kurs for evangelister, for å gi dem en større forståelse av Guds ord, og hva det vil si å følge Jesus. Men ennå er det tydelig at selv evangelistene er ferske på troens vei. De fleste er unge, og forholdsvis nyansatte. Når evangelister går til trollmannen for å få medisin og amuletter for å beskytte sine barn, hvordan kan de lære sine menighetsmedlemmer å stole på Jesus og ikke Satan? Når evangelistene selv gir uttrykk for at de ikke har forstått hva lov og evangelium er, og at en derfor ikke kan forvente at dåpskandidatene skal regne med Jesus som frelser og ikke sine egne gjerninger; når de beskriver sin evangelisttjeneste som å lære folk god moral, vitner det om at kirken er umoden og sårbar og fortsatt avhengig av hjelp for å bli bærekraftig.

Hvordan virke for en bærekraftig kirke?

I den situasjon en står i innenfor ELCT Mara, heller jeg i retning av den oppfatning at NLM burde fått løst sine misjonærer fra en strengt integrert modell, hvor en i dag står som prester på linje med de nasjonale prester. Om en ikke står formelt som menighetsledere (øverste leder i prestegjeld), så bindes en lett opp i en del administrative og tunge oppgaver, kulturelt sett, som en misjonær ikke har samme forutsetninger for å løse som en nasjonal prest. Jeg ser dette som en bieffekt av avtalen NLM gjorde med Mara bispedømme av ELCT i år 2001. Avtalen

---

⁴ Kirken i Mara bispedømme er organisering i 4 prosti, 10 prestegjeld, og i hvert prestegjeld 5-12 lokalmenigheter. Et flertall av NLMs misjonærer i Mara i dag arbeider integrert i kirkestrukturen på prestegjeld plan.

gikk ut på at NLM gikk med på at deres misjonærer ble innviet til prester for å avhjelpe sakramentforvaltningen i menighetene som led under mangel på prester, men på den betingelse at misjonærene ikke skulle stå som menighetsledere.⁵

Hvis det er NLMs ønske at ens misjonærer ikke skal stå som menighetsledere, men f.eks. være mer rettet mot undervisning, ser jeg tiden moden for at en søker overenskomst med kirkeledelsen får å få til en omstrukturering av misjonærstillinger slik at disse blir stående mer på siden av de etablerte stillinger i kirkestrukturen. I tiden da misjonærene var ”distriktsmisjonærer” opplevde en å bli stående på sidelinjen, uten innflytelse på sin egen arbeidssituasjon, da en uten prestetittel ikke hadde innpass til en del råd og komiteer. Jeg ser for meg en løsning hvor misjonærene står som prester, men at deres rolle som prester begrenses til nettopp intensjonen for avtalen mellom NLM og ELCT Mara, nemlig å avhjelpe sakramentforvaltningen, og at misjonærenes hovedoppgave krystalliseres i en spesialfunksjonen til forskjell fra nåværende stillinger i kirkestrukturen.

Min erfaring er at den store mangelen ved siden av klar evangelisk forkynnelse, er opplæring. Bibelopplæring for ledere på ulike plan. Opplæring i søndagsskolearbeid, barnarbeid, ungdomsarbeid, kvinnearbeid. Opplæring i hva de ulike kirkefunksjonene innebærer f.eks. hva som er menighetsrådets oppgaver og ansvar til forskjell fra politiske råd og organer. Hva vil det si å være eldste, evangelist osv. Om misjonæren ble frigjort fra diverse presteoppgaver som en nasjonal prest har større forutsetninger for å utføre, ville en få større anledning til å prioritere slik opplæring. En slik differensiering av arbeidsinnstruksene ville klargjøre samarbeidsforholdet mellom misjonær og nasjonal prest, og synliggjøre en nasjonalisering på lokalplanet.

Når og hvordan trekke seg ut av en bærekraftig kirke?

Her opplever jeg at NLM i sin iver har gått for fort fram og fastsatt en tidsramme, før en har klargjort hva som skal til for at en forsvarlig utfasing kan skje. Først må vi få klart for oss hva som er en bærekraftig kirke, før vi sier når vi skal overlate denne kirken til seg selv.

Åndelig modning er ikke enkelt å måle. Samtidig må en forutsetning for å kunne forlate en kirke eller et bispedømme, et prestegjeld, være at der er et klart evangelisk vitnesbyrd på plassen. Har ikke evangeliet fått tydelig innpass, så er ikke oppdraget fullført. Er det da riktig å trekke seg ut? Det var interessant å ha evangelister fra vekkelsesområdet i Pokot på besøk i Mara i august i år. De besøkte både by og landsbygd. De gav uttrykk for at arbeidet var kort kommet i Mara i forhold til i Pokot. I samtale med en erfaren misjonær som har jobbet på ulike områder i Mara bispedømmet, gav også han uttrykk for at det er få som har fått se og ta imot evangeliet i Mara. Er dette tilfelle, så må vi ikke forhaste oss med å trekke oss ut. En folkegruppe er ikke nådd ved at der har vært misjonærer en viss periode, men ved at evangeliet har fått en grad av gjennomslag blant folket.

I Mara har en arbeidet spredt, og ytre sett har arbeidet vokst fort, men en ser i dag frukter av for raske nyetableringer av menigheter uten tilsvarende solid opplæring. Folk har blitt ansatt som evangelister uten tilstrekkelig undervisning og prøving. Nystartede menigheter trekker ofte en del folk, men uten en leder som evner å lede menigheten og gi den åndelig mat, er det forståelig at folk forsvinner etter en tid.

---

⁵ Fram til midten av 90-tallet var NLMs mannlige misjonærer i stor grad prester og ledere for sine menigheter. Da den nasjonale kirke krevde ordinasjon og at disse skulle bære presteklær, ønsket ikke NLM å fortsette denne praksis da det brøt med NLMs lavkirkelige syn.

Gjennom systematisk opplæring i hva en menighet og dens funksjoner er - side ved side med generell bibelundervisning og forkynnelse - vil vi utruste og dyktiggjøre evangelister, eldster, menighetsrådsmedlemmer og ulike gruppeledere i hva deres tjeneste og oppgave er. Det grunnleggende bør skje på lokalplanet mens de er i tjeneste.

Sammenfatning og konklusjon

En har i Mara arbeidet spredt i et stort område med forholdsvis få misjonærer. Et mer konsentrert arbeid ville muligens økt sjansene for et sterkere gjennomslag for evangeliet. En må erkjenne etter nærmere 30 års misjonsinnsats, at evangeliets synlige gjennomslag er beskjedent.

En ønsker ikke som misjon ”å gro fast” i Mara, men jeg mener at der fortsatt trengs betydelig lederopplæring før en forsvarlig uttrekning kan skje. I den fase en nå står i, er jeg av den oppfatning at en ville være tjent med at misjonærene i distriktene fikk mer spesifikke rådgivende og undervisende funksjoner til forskjell fra å stå som vanlige prester på prestegjelds plan. Slik vil en frigjøre ressurser til konsentrert lederopplæring på ulike nivå. Når en ved det har nådd å utruste en gruppe bærekraftige lokalmenigheter, vil disse i tillegg til å være forbilder for andre menigheter, være med å støtte og bygge disse, og også nå videre ut, når NLM har trukket ut sine ressurser fra bispedømmet.

Noen tanker om utfasing

Av Øyvind Åsland

Er utfasing bra?

Enkelte hevder at utfasing er et uttrykk vi bør unngå å bruke i misjonssammenheng. I mangel av noe bedre bruker jeg likevel dette ordet, og mener da reduksjon av antallet misjonærer og andre ressurser i et område der en kirke er blitt etablert. Dette er en aktivitet som jeg mener er positiv og nødvendig. Det er to hovedgrunner for det:

1. Det er naturlig og viktig at nasjonale kristne leder sin egen kirke uten for mye innblanding fra misjonærer. Dersom de får utbre evangeliet selv, på egne premisser, vil det være mer effektivt og mer bærekraftig i det lange løp.
2. Misjonærene blir frigjort til å gå videre. Dersom vi mister den dynamikken i misjonstenkningen vår har vi tapt noe vesentlig. La oss gå videre til de som er mest unådde.

Det er neppe nye og revolusjonerende tanker dette. Tvert i mot – en av de mest gjentatte læresetninger i missiologien sier: ”Allerede i det vi starter evangelisk arbeid i et nytt område, bør vi ha planene klare for nasjonalisering og overflødiggjøring av misjonærene.” Nå har vi i NLM virksomhet i en del land der vi har vært i flere tiår, og vi har utarbeidet en plan for utfasing, *Ingen snarvei for evangeliet*, som gir retningslinjer for hvordan dette skal gjøres på de fleste felt. Det er ingen lett oppgave, og jeg tror en nøkkel for å lykkes er god kommunikasjon på alle plan. Framfor alt ser jeg det som viktig at vi har tett og god dialog med ledelse og grasrot i våre lokale samarbeidskirker. På det punktet mener jeg at vi sviktet i den prosessen som førte fram til strategidokumentet vårt. Vi hadde litt for dårlig kontakt med de som i størst grad blir berørt av planene våre. Dette betyr ikke at planene er dårlige. Jeg mener det er sunt og riktig at vi legger litt press på oss selv for å stimulere en nødvendig prosess med utfasing.

Hva hindrer utfasing?

Så å si samtlige misjonærer som jeg har diskutert disse tingene med er enige i at nasjonalisering og utfasing er bra. For meg er det da et paradoks at så mange når det kommer til stykket er nokså lunkne til å gjennomføre det i praksis. Det ser ut som det er et godt stykke mellom teori og praksis på dette området. Hvorfor er det slik? Det finnes nok mange grunner til det. Jeg har lyst til å peke på et par områder som etter min mening er særlig aktuelle:

1. Samarbeidsavtalene med de nasjonale kirkene.

I de landene jeg har kjennskap til er det integrasjonsmodellen som er rådende. Misjonærene er kirkens arbeidere i en integrert modell der de skal plasseres etter kirkens behov. I våre sammenhenger har denne modellen ofte vært presentert som ideell. Vi er ikke noe mer eller mindre enn en nasjonal tjener i kirken, og vi har myndighet i henhold til stilling i kirken. Kirken vet best hvor skoen trykker, og er dermed best i stand til å avgjøre (selvfølgelig i samarbeid med misjonen) hvor misjonærene bør plasseres. Dette høres vel og bra ut, men jeg tror denne modellen skaper mange problemer, og er særlig vanskelig i en periode der vi bør være fleksible og mobile.

En svakhet er at likheten mellom misjonæren og den nasjonale ser best ut på papiret. I praksis har det ofte vist seg at misjonæren får en uforholdsmessig stor betydning fordi han/hun har tilgang til ressurser som ikke de nasjonale har og i kraft av å være utlending blir sett på som en autoritet. Dersom misjonærer ikke er utrolig bevisste vil medarbeidere ofte se på dem som ledere - ofte har vi også hatt lederposisjoner i kirkestrukturen, og arbeidet utvikler seg slik at misjonæren blir uunnværlig. Dette er en grunnleggende svakhet som hefter ved denne modellen. Disse observasjonene er selvfølgelig heller ikke særlig originale, og det forbauser meg at vi ikke har vært mer opptatt av å gjøre noe med denne situasjonen.

I en tid med utvikling av strategier og ønske om å bevege seg videre, kan fort en annen svakhet med modellen åpenbare seg: Kirke og misjonsorganisasjon vil ofte prioritere forskjellig. Kirken har forhåpentligvis kall og tanker om å nå videre ut, men blir ofte presset til å bruke alle ressurser på lokale behov. Dersom vår lojalitet er så sterkt knyttet til kirke og samarbeidsavtale at vi ikke kan følge våre planer og kall, har vi et problem. Vi ser disse problemene i enkelte områder i dag. Å nå de gruppene som fortsatt er unådde, i stor grad muslimer, vil også kreve stor grad av samarbeid på tvers av konfesjonelle skillelinjer, uten mulighet til i første omgang å danne lutherske menigheter. Dette er ikke uten videre enkelt for den nasjonale kirken som naturlig nok vil plante sine menigheter.

Disse momentene hindrer oss i de prosessene vi ønsker å sette i gang nå.

Misjonæravhengigheten og lite fleksible strukturer som vi har bundet oss til begrenser vår evne til å nå videre ut. Derfor syns jeg vi burde tenke mer i retning av parallellprinsippet i avtalene våre med nasjonale kirker. Jeg ser mange fordeler ved dette: Ingen misjonærer trenger gå inn i kirkelige stillinger, men hjelper til der det er nødvendig i stillinger som tydelig er utenfor kirkestrukturen. Dermed får kirken være herre i eget hus, og blir også tvunget til å lete/be fram egne nådegaver og ressurser i stedet for å lene seg på misjonen. Eierskap blir framelsket på denne måten. Misjonen blir friere til å arbeide mot egne mål, og får stå friere til å prioritere sine ressurser. Det blir med andre ord snakk om to partnere som jobber selvstendig og som også kan jobbe tett sammen der de har samme mål og kall. I dagens situasjon der hovedtyngden av verdens kristne befinner seg i sør, syns jeg en slik modell bedre ivaretar alles interesser. Misjon og kirke respekterer gjensidig hverandres egenart, vi gir hverandre frihet til å følge egne mål og vi har begge viktige ressurser som vi deler får å nå felles mål.

Det er viktig å presisere at vi fortsatt må være pålitelige og forutsigbare samarbeidspartnere for kirkene. En ny samarbeidsmodell må ikke rokke ved det som er vår styrke. Det er også viktig at vi, der vi jobber tett sammen med kirken, i enda sterkere grad enn før er bevisste på ikke å ha lederposisjoner, verken formelle eller uformelle.

2. Misjonærens holdninger.

Her beveger vi oss også i farlig terreng. Det kan være lett å såre andre når en prøver å beskrive holdninger som hindrer utfasing. Jeg er selv i besittelse av en del av disse holdningene, og da blir det selvfølgelig ekstra utfordrende.

a) *Jeg er uunnværlig.* Det er vel ingen som bevisst tenker slik. Det går nok mer på holdninger som ligger der uten at vi er helt klar over det, og det er kanskje disse som sterkest styrer oss. Mange opplever en veldig utfordrende hverdag der vi må stå på tidlig og seint. De får virkelig utfolde seg og bruke evner og nådegaver. Dette er positivt, men det kan også føre til at vi begynner å tenke om oss selv at vi ikke kan unnværes. Jeg tror vi ville tjene på at flere brukte mer energi på å utruste andre til å utføre de oppgavene de i dag utfører selv. Da blir vi kanskje ikke så effektive som før, men vi skaper et fellesskap som på lang sikt kan få utrettet mye mer enn en misjonær.

b) *Kirken er for umoden.* Det er ikke mange misjonærer som ikke har tenkt eller sagt dette. Ofte med god grunn, vil nok noen si. Vi ser så mange forhold som må rettes opp før vi kan trekke oss ut av stillinger og områder. Når kirken noen gang de målene som misjonærene setter for den? Jeg tror ofte vi venter på en idealsituasjon som aldri vil komme. Ikke fordi de nasjonale ledere/arbeidere ikke er i stand til å utføre oppgavene, men fordi kirken ytre sett aldri vil bli perfekt. Dessuten trenger modning tid. Jeg skulle ønske at vi trakk oss litt lenger unna, og gav våre brødre mer rom og tid til å bygge sine forsamlinger og kirker.

c) *Det er fortsatt så mye ugjort.* Denne tanken føyer seg naturlig inn her. Det er jo så mange og store oppgaver her, og så snakker vi om å starte nytt arbeid andre steder? Her vil jeg stille to spørsmål: Tror vi noen gang at oppgavene vil bli få? Og – Hvem er det som bør utføre dem? Igjen tror jeg vi har en utopisk drøm om at vi en dag skal kunne lene oss tilbake i stolen, sukke fornøyd og si at nå er jobben gjort. Det er klart at som kristne vil vi alltid se store utfordringer og oppgaver uansett hvor vi befinner oss. Det vil aldri mangle arbeid. Likevel: La oss tenke over om det er nødvendig at vi fortsetter å gjøre like mye som nå på de feltene vi er. Kanskje det finnes noen av landets/kirkens egne folk som kunne ta over dersom de ble utfordret og fikk frihet til å gjøre jobben selv?

d) *Jeg har jo et kall – vil misjonen hindre meg i å være lydige der hvor Gud har satt meg?* Kallsbevisste tjenere er vel den største ressursen en misjonsorganisasjon har. Derfor skal en ikke tenke lettvindt om disse tingene. Det er også et følsomt tema for mange. Mye kan rase sammen dersom en får greie på at ny utreise ikke er mulig på grunn av utfasing. Det viktigste i en slik sammenheng er kanskje at den enkelte får hjelp. Noen trenger å se at kallet kan realiseres på andre måter og andre steder enn i det bestemte området. Kanskje personalavdelingen vår må jobbe mer med å hjelpe misjonærer med alternative karrierer? Jeg tror det er viktig at vi jobber mye med disse problemstillingene i en periode der det blir en del forandringer.

e) *Jeg er så glad i "mitt" folk.* Heldigvis har vi mange misjonærer med sterke følelser for det folket de tjener. Det er knyttet sterke bånd mellom misjonsfolket i Norge og folkegrupper i

hele verden via engasjement og informasjon fra misjonærer. Dette ønsker vi skal fortsette. Det er viktig at de som ber for misjonen ikke glemmer de områdene misjonærene trekker seg ut i fra. Likevel bør vi være litt selvkritiske også her. Kan det tenkes at vi har kommet så langt i "mitt" område at det er rett å prioritere ressursene på andre måter. For en som har sin tjeneste i Kenya kan det være fornuftig å reflektere over at det er veldig mange misjonærer i dette landet med så mange kristne, mens de fleste unådde befinner seg i 10/40 vinduet der det er veldig få misjonærer. Slike vurderinger er viktige men smertefulle å gjøre for en som er oppslukt av arbeidet blant et spesielt folk. Her får vi prøve på det som er så populært for tiden: Ha to tanker i hodet samtidig: Kjærlighet til de en jobber blant og vilje til å se behovene andre steder.

Våger vi?

Å trekke seg ut av det arbeidet våre misjonærer har deltatt i over flere tiår, kan nok ofte føles veldig dristig. Hvordan vil det gå når vi ikke er der mer? Vil det som møysommelig er bygd opp over mange år kollapse? Hvorfor kan ikke de nasjonale gjøre tingene mer slik som vi gjorde det? Disse tankene ser nok banale ut på trykk, men jeg tror likevel at denne frykten gjør at vi kvier oss for å sette ut i livet ideer som vi egentlig støtter. Skal vi ta sjansen på å se noe av det vi har gjort faller sammen eller utvikler seg i en annen retning enn det vi hadde tenkt? Kanskje det var nødvendig med noen endringer også?

Noen av de samme mekanismene gjør seg nok gjeldende når det gjelder samarbeidsmodellene. Det har vært sagt så lenge og av så mange at integrasjonsmodellen er den eneste som duger, at vi nesten ikke tør tenke noe annet. Jeg tror likevel vi skal våge å spørre noen av våre samarbeidspartnere om de er villige til å skrive om avtalene. En partnership-avtale etter parallellprinsippet tror jeg mange steder ville gjøre oss i stand til å nå lenger ut.

Og nå overgir jeg dere til Gud og hans nådes ord, han som er mektig til å oppbygge dere og gi dere arv sammen med alle dem som er helliget. Slik sier Paulus når han tar farvel med de eldste i Efesus, Apg 20,32. Det var sorg og gråt når Paulus reiste videre, men det var nødvendig for ham å gjøre det. Vi vil vel aldri forlate et folk eller en kirke helt. Vi vil – i likhet med Paulus – fortsatt på mange måter holde kontakten med og besøke dem vi reiser fra. Men vi må likevel videre. Da tar vi et skritt i tro på at Gud er mektig til å bevare og at han ved sitt nådes ord oppbygger sitt folk. På denne måten tror jeg vi best kan legge grunnlaget for vekst i Guds rike. Våger vi å la vær?

Ny situasjon på gamle felt

av Tore Jåtun

Under samle-emnet "Utfasing av arbeidet..." har redaksjonskomiteen for Innsyn bedt om bidrag fra fleire felt der misjonen har vore i arbeid i kortare eller lengre tid. Vinklinga skal vera positiv, "eit mål er nådd.. vi ser vidare". Det er eit synspunkt eg gjerne kan slutte meg til, men likevel er det med eit visst ubehag at eg les ordet "utfasing". Det ber i seg ein negativ klang som lett kan legge eit vått ullteppe over misjonsglørne både hjå misjonsvener,

misjonærar og nasjonale kristne og kyrkjeleiarar. Difor har eg valt overskrifta "ny situasjon på gamle felt".

Utan å referera til konkrete tekstar, har eg under førebuinga til denne artikkelen lese gjennom strategimateriale både frå Hovudstyret og feltet sine komitear og konferansar. Dei avspeglar at vi no står i ein ny situasjon med omsyn til den innsats vi kan og bør gjera i Japan. Det er greitt nok så lange det er snakk om planlagd omorganisering, meir deprimerande når det det synest som om økonomien styrer strategien.

Misjonar har ofte blitt kritiserte for å bli for lenge på sine felt og i oppgåver dei sjølv har definert som naudsynte å bli i, ikkje minst opplæring. Det kan sikkert vera ein kritikk som er berettiga i sume høve.

Men det må likevel ikkje ta frå oss frimodet til å bli lenger enn mobilitets-idalet i vår tid gjerne tilseier, synest det ikkje å lukkast, så går vi vidare... Det blir gjerne vist til at Paulus var rask til å overlata arbeidet til lokale kristne. Halvtanna år i Korint, kanhende tre år i Efesus – eller endå kortare tid før innsetjing av eldste etter 1. misjonsreise. Til det må vi seie at han arbeidde innanfor ei språkleg, religiøs og kulturell ramme som er mykje ulik den vi har på mange av våre misjonsmarker, utan her å gå nærare inn i dette emnet. Som misjon skal vi gjerne vera mobile, men når personar er på plass, ikkje minst i Orientens miljø, skal ein kunna vera å rekna med over tid.

Her er det naudsynt med ein god antenne overfor den kulturelle situasjon ein er i.

"Blir du her for livet -?" spurte ikkje-kristne naboar i Izumo då vi flytta dit for 30 år sidan, og svaret gjorde sikkert noko med deira haldning og forventning til kva kyrkja hadde å gi. Ikkje for ingenting viser mange i Japan til at dei kyrkjene som har vakse mest, er dei som har hatt ein stabil arbeidarsituasjon over mange år. Det kan reise spørsmål ved om vårt prinsipp – bygd på nådegåvevariasjonen – med flytting av arbeidarar etter eit visst antall år var det beste her.

Misjonsarbeidet har alltid hatt sine faser av nybrott, organisering og sjølvstendigjering, slik også i Japan. Tenkte dei første misjonærane på utfasing om 40-50 år? Kan hende, kan hende ikkje – dei var der og då opptekne av å vitne og bygge kyrkjelydar og såg fram til skipinga av ei nasjonal kyrkje. Situasjonen den gongen var svært ulik den vi opplever i dag, både materielt og åndeleg, men også vi er her og no i andre utfordringar og saman med ei nasjonal kyrkje. Er det det same som at vi skal "fase ut" meir og mindre?

Dagens situasjon for NLM i Japan er at vi no samarbeider med ei nasjonal kyrkje som vart organsiert for meir enn 40 år sidan, og personalbalansen er fullstendig endra på relativt få år. Det er for så vidt ikkje det største problemet. Det er ikkje naturleg å vera like tungt inne her med økonomi og personell som før, men har vi makta å redusera på ein måte som har bevart evangeliseringsdrivet? Er det ikkje heller slik at både misjonærar og nasjonale går med ei kjensle av at vi ser NLMs engasjement her berre for få år framover og difor lett blir noko tafatte med omsyn til satsing både personleg og som organisasjon? Difor mislikar eg ordet "utfasing"!

Kva utfordringar står vi overfor i Japan i dag – saman med det nasjonale kyrkja? Det faktum at landet etter alle vanlege definisjonar er mellom dei unådde i verda! Det ligg innafor 10-40 vinduet, prega av storbyar, materialisme, buddhistisk-shintoistisk religion og har langt under 1% kristne. Det har undra meg meir enn ein gong at i NLMs offisielle opplysningar om sine felt står Japan med 2,5% kristne – trass i iherdige korrigeringar! 2,5% er heller ikkje stort, men har vi lurt oss sjølv og misjonsvenene?

Det som skil Japan frå andre "unådde" er at her finst kyrkjer som kan føra arbeidet vidare, men som slit på same måte som vi gjer.

Utfordringane våre ligg på ulike område, og eg vil først nemne det som ligg innafor rammene av VJELK, nemleg små og veike kyrkjelydar, som likevel utgjer eit vitnemål i sitt nærmiljø. Misjonens reduserte innsats tvingar no kyrkjeleinga til seriøst å vurdere å legge ned nokre av desse. Kor skal så medlemene evt. finne ei tilhørighet? Halde fram som uavhengige husmøte – kor mogne leiarar har dei?-, gå til andre kyrkjer i området – finst det nokon?, og i så fall nokon det er naturleg å slutte seg til?

Det har stundom vore tala om at misjonen held slike plasser i live ved eit slag kunstig andedrett, og at misjonen bør gjere det fordi det var vi som begynte. Det er ei for passiv haldning, spørsmålet er nok heller om kor mykje vi kan yte i det daglege arbeidet, kva vi kan tilby av kontaktpunkt i form av ulike interessegrupper og i vår forkynning.

Med dette vil eg ha sagt at misjonæren framleis har sin plass i det evangeliserande arbeidet, både ut frå dei små plassene og i samarbeid med japanske arbeidarar inn mot sosiale grupper som er lite nådd der det alt finst større kyrkjelydar. Dette kan godt skje samtidig med at ein også er engasjert i undervisning ved bibelskulen og seminaret, om det er behov for det. Ein slik kombinasjon er sunt både for misjonæren, for kyrkjelyden og elevane.

(Det vil føre for vidt her å gå innpå alle område av arbeidet, leirarbeid, radio-oppfølging, ytre misjons-engasjement etc.)

Utover våre eigne rekker kan ein tenke på innsatsen overfor studentane. Dei utgjer framleis eit skikt av folket som har rimeleg god tid nokre år, og mellom dei syner fleire undersøkingar at vi finn ei opnare haldning overfor kristendomen. Det betyr ikkje at dei kjem i flokk og fylgje til kyrkjer og bibelgrupper, men at ein kan forutsetja ei friare haldning i høve til tradisjonell religion og ei spørjande haldning i relasjon til sekulære verdiar, ikkje minst no som økonomien har vist seg å vera sårbar.

Eit anna område som vil koma til å bli endå meir aktuelt i tiåra som kjem, er diakonal innsats generelt i samfunnet, med dei serlege føresetnadene som kristne kyrkjer har. Det har alt vore gjort ein del innan dette feltet, både i våre og andre samanhengar, utan at det har slått gjennom enno. Det er mange sperrer for slike tiltak i den japanske kulturen, noko vi får små gløtt inn i når vi ser og høyrer korleis mange eldre lever og finn seg i å ha det, heller enn å ta imot hjelp.

Vi seier ofte at vi som misjon skal gjera oss sjølv overflødige. Det er rett, men kven skal bedøma om og når vi er det? Det er ikkje den einskilde misjonæren, heller ikkje feltstyret el. HS åleine. Det er nok mykje meir den nasjonale kyrkja som kan vurdere dette. Då heiter det gjerne at dei vil ha misjonen framleis fordi det avhjelper både personal- og økonomiske behov. Ein slik tankegang i dag er å nedvurdere det nasjonale kyrkjestyret si dømekraft, om det stundom har vore døme som tenderar i den retning.

Når kyrkjestyret framleis seier at dei vil ha misjonærar, kva grunngeve dei det med? At vi skal vera pådrivarar i evangeliseringa, at vi skal dela med oss av den åndsarv som vi er oppvaksne med og som dei ser at dei treng impulsar av. Dei ser klart at slike ting kan ikkje kopierast.

Også det norske kristenfolk er i endring i sin måte å praktisera fellesskap og kall på, men det er framleis mykje som kan bli til inspirasjon og hjelp til å finna vegar som vil høva her.

Underskrivne er i haust blitt beden om å vera med på fleire pastor- og eldstesamlingar rundt om for å tala nettopp om slike emne. Og det er nok å minna om at det mest årleg er gruppereiser til Norge for nettopp å sjå røtene til den kristentradisjon som i det minste vår samarbeidskyrkje står i.

På ein endå meir direkte måte kjem vel dette anliggende fram også i kall frå det teologiske seminaret på feltet for å få lærarkrefter frå misjonane inn. Då gjeld det både det bibelsyn og

forkynnartradisjon som misjonæra kjem frå. Det er noko vi skal vera takksame for, så langt som vi får tru at vi har eit kallsmedvit og -grunnlag som vil bety noko også for nye arbeidarar i unge kyrkjer i eit kristen-framandt miljø.

Eg vil her gå over til eit anna område innan "utfasingstanken", nemleg misjonæren, både den som enno er i støypeskeia eller alt er på feltet. Lat meg ta til med den siste. Gjennom ein del år har vi i Japan vore midt oppi reduksjons- eller utfasings-prosessen, frå det å snakka om naturleg avgang til det at folk kan hende måtte kallast heim – til kva? Omplassering for dei yngre? - anna arbeid for dei litt eldre? Uansett så gjer det noko med ein som arbeidar. Det skal noko til at ein ser sin eigen posisjon som overflødig og reiser heim med drivet og initiativet i full blomstring! Det gjeld det personlege planet. Vidare gjeld det fellesskapen som medarbeidarar der ein kan tenke både på det faglege og det sosiale. Same kor vel ein kjem inn i det "nye" samfunnet, så treng ein menneskeleg og åndeleg støtte av folk som trass alt står ein nærare, ikkje minst når flokken vert liten og kan hende med mange på same aldersnivå. Difor skal ein vera varsam med å skjera til beinet når ein vurderer årsverk på eit felt.

Dei i støypeskeia? Vi høyrer frå tid til tid at det er få eller ingen misjonskandidatar som vil til Japan, for då må dei innstilla seg på langtidsteneste, språket er krevjande og resultata små. Kvifor er det blitt slik? Eg trur ikkje dei unge innerst inne er meir redde for utfordringar enn tidlegare. Men dei har truleg registrert at t.d. Japan er i ferd med å "utfasast" som misjonsmark, og kven vil satse lang førebuing for det som kan bli ein kort arbeidsbolk.

Difor vil eg gjerne utfordre dei som har høve til å nå dei unge med kall til misjon og plassering (les f.o.f. Fjellhaug) til ikkje å vika unna å presentera kallet også til eit felt som Japan! Vi har framleis visse føremoner som misjonærar også i dette folket.

Difor er det fomusering på oppgåver og måten vi reduserer staben på så må vurderast kontinuerleg.

Eit anna emne som også serleg har med heimesituasjonen å gjera, men som forplantar seg til eit moment i "utfasing" på felta, er misjonens økonomi. Eg kan ikkje få det til å gå i hop at når nordmenn har det så romsleg i privatøkonomien at det då skal vera så vanskeleg å bera eit forsvarleg arbeid ute? Misjonsvenene har vel fått sin del av velstandsauken? – og då er det ikkje så lett å forklara her ute at vi ikkje har midlar.

No kan det henda at mange vil lesa dette innlegget som eit massivt forsvar for status quo. Det er det ikkje. Vi skal ikkje vera her i 40-manns-kategorien i dag. Då feltgruppa vår gjekk gjennom behova for feltet for fire år sidan kom dei til 12-15 årsverk. På konferansen i 2003 var ein stort sett samde om ca. 10 framover mot 2010. Difor var det overraskande å lesa framlegget til gen.fors. der det hadde blitt til 5-6 årsverk berre tre månader etter, og vi legg merke til at Japan er det einaste landet som blir nemnt med ei tidsramme på få år.

Tanken med denne artikkel-samlinga er vel å få ei objektiv belysning av "utfasings-problematikken". Det er nok likevel ikkje til å unngå at konklusjonane frå dei ulike felta vil sprike ein del, vi arbeider jo under nokså ulike vilkår.

Som min prinsipielle konklusjon vil eg få uttrykkje ynskje om at NLM må halde fram i eit aktivt samarbeid med VJELK i spesifiserte oppgåver utan å låse seg til ei tidsgrense, og utan at det ser ut som at vi ryggar mot døra med gode ord. Grunnen til denne haldninga er at kyrkje- og misjonsengasjement i framtida vil bli endå meir internasjonalisert og samanvove enn det er i dag, difor må vi bevare eit aktivt, arbeidande fellesskap med dei unge kyrkjene, både til vårt og deira gagn.

Opplæring og utdanning er nødvendig for at utfasing kan være mulig.

Av Dagfinn Solheim

Kristian Mogensen har skrevet en avhandling (For M.Phil) om bibelskolene som et redskap i misjonsstrategien: *The Bible School as a Tool in Mission Strategy* (MHS Stavanger 2002). Avhandlingen tar for seg bibelskolene sin plass i misjonsarbeidet i Etiopia. Den starter imidlertid med hvordan bibelskolestrategien ble utviklet i Kina.

NLM sin misjonsstrategi i Kina var preget av Hudson Taylor og hans syn at forkynnelsen for nye kinesere i hovedsak måtte gjøres av kinesere. Etter 25 år i Kina kan en lese at "det meste av forkynnelsen for hedningene blir nå gjort av kinesere." Dette betyr at opplæring av forkynnere og evangelister var en prioritert oppgave. For NLM var også det alminnelige prestedømmet en viktig sak. En hadde tro for at nådegavene skulle komme i bruk og at også lekfolket skulle vitne og forkynne. Hovedoppgaven for misjonærene ble derfor opplæring av kristne. Misjonærene holdt en rekke kurser på kortere og lengre tid før Bibelskolen ble startet i 1917. Både i Kina og i Etiopia bidro bibelskolene sterkt i utdannelsen av nasjonale evangelister og forkynnere. I et land der kvinnene hadde lite utdanning, kom misjonen tidlig i gang med utdanning for kvinner. Det ble tidlig startet skoler for jenter og gutter. Allerede i 1907-8 arrangerte Marie Monsen et seksmåneders kurs for bibelkvinner. Dette var ti år før Bibelskolen ble startet. Bibelskolene har siden utdannet mange kristne kvinner og også mange bibelkvinner. Disse har hatt stor betydning for arbeidet, særlig i Kina, men siden også i andre land.

Bibelskolen fikk altså stor betydning for å nå videre ut med evangeliet. Dessuten ble den viktig i utdanningen av kristne og kristne lokale ledere. Den har hatt stor betydning for å gjøre kirken moden og selvstendig. Dette er jo også en forutsetning for at misjonærene kan gå over i nytt arbeid og også til nye steder.

Avhandlingen viser at det er to strømninger i bibelskolearbeidet i Etiopia i dag. NLM sine idealer dominerer fortsatt bibelskolene. Det vil nå være viktig at et nasjonalt lederskap får prege dette arbeidet. Mogensen reiser spørsmålet om bibelskolene har skapt kristne med et vesterlandsk eller nasjonalt preg. Han analyserer dette ut fra to modeller: "mission by diffusion" og "mission by translation". Den første er preget av at misjonærkulturen blir plantet inn i den stedege kulturen. Den siste betyr at forkynnelsen blir gjort slik at budskapet virker selvstendiggjøring og nyskaping ut fra den nasjonale kulturen. Bibelskolene har vært et ledd i en strategi som har som mål å nå videre ut med evangeliet. Dessuten har de vært viktige i å forme og utdanne et nasjonalt lederskap med sikte på å tjene en selvstendig kirke. Han er likevel kritisk når det gjelder organiseringen og økonomien ved bibelskolene. "Consequently the structural and economical work methods have not been accommodated to indigenous ways and means." (142) Han nevner at forståelsen i kirken er blitt at Bibelskolen fører kristne til en levevei og et lønnet arbeid. Bibelskolene hadde en stor betydning i pionertiden og har det fortsatt. Men Mogensen spør om ikke bibelskolemodellen også i dag er en levning fra pionertiden. I den tiden ble det meste av det en såg på som "hedenske skikker" forkastet. I dag er det behov for å gå inn i og analysere religiøse og kulturelle aspekt. En kritisk evaluering er nødvendig for å hjelpe de kristne. Bibelskolene har hatt en enorm betydning. Nå spør han om de ikke i langt større grad må gå inn i teologisk refleksjon. Hvordan skal kristenlivet leves ut i deres hverdag, i møte med en animistisk eller muslimsk kultur. Han spør også om det er behov for mer desentraliserte bibelskoler (for øvrig et tidligere forslag fra Gudina Tumsa).

Misjonen vil alltid stå foran nye utfordringer når det gjelder selvstendigjøring av kirken. Nye faser i kirkens utvikling vil gi nye utfordringer til misjonen. Mogensen har pekt på viktige momenter i denne prosessen. Vekkelsene i Etiopia har vært en stor velsignelse for kirken. Samtidig byr den på store utfordringer. Opplæringen vil alltid være en hovedsak for at sunne, selvstendige kirker skal stå fram. Mekane Jesu kirken har i dag store menneskelige ressurser, både når det gjelder forkynnelse og opplæring. For misjonen vil det derfor være viktig å finne sin plass. Det gjelder både å overlate arbeid og gå inn i nye utfordringer.

Opplæringen vil alltid være en hovedsak i misjonsarbeidet. Formene må skifte etter som forholdene krever det. Bibel- og lederopplæringen i de landene vi driver misjon er svært variert. Det er tale både om institusjoner og desentralisert opplæring. Kursene er av kortere og lengre varighet, ofte bestemt ut fra hva som er mulig og tjenlig for kirken og den enkelte student. Ved siden av organisert opplæring vil en personlig veiledning og ”mentoring” være av aller største betydning. Mye av opplæringen foregår i grupper og forsamlinger. Ikke minst smågruppene er svært viktige for at hverdagens problemer kan bli belyst i en kristen setting. Også misjonærene vil være viktige i settinger der de daglige utfordringene i kristenlivet blir diskutert i åpenhet og med en åpen Bibel. For at misjonæren skal kunne være med å gi svar må han leve seg inn i de nasjonale sin hverdag og lytte til deres tanker. Jesus og Paulus er våre forbilder på menneske som brydde seg.

”Den som ein gong hørde ropet”.

Om misjonskallet før og no

Av Lars Gaute Jøssang

”...nok til å bringe en engel til å gråte”

Slutten av 1800-talet var ei brytningstid av dei sjeldne. Det braut på det politiske, økonomiske, sosiale, kulturelle og kristelege området. Alt var oppe til debatt, og ikkje minst kom dei kristne grunnsanningane under harde åtak. Samstundes var dette også ei vekkingstid. Evangeliske vindar frå aust sveipa over landet. Med sitt ”Kom, for alt er ferdig”, vann Rosenianismen ein sterk posisjon mellom kristenfolket. Mange stader, ikkje minst på Sørvestlandet, gjekk dette saman med eit radikalt lekmannssyn. Etter skrift og vedkjenning hadde ikkje prest og kyrkje noko ”monopolmakt”. Det ålmenne prestedømet opna heilt andre perspektiv. Dette femnde om alle truande, kvinner som menn, unge som eldre eller og kva ”stand” og stilling ein no var i. Kallet frå Kina, som melde seg med slik tyngd i 1880-åra, fekk eit særleg gjennomslag i det nye og radikale vekkingfolket.

Det nye misjonskallet blei sett ord på av fleire. Sivert Gjerde, ein ungdom frå Tysvær i Rogaland, gjorde det. Inspirert av Hudson Taylor reiste han rundt og heldt flammande appellar. I Bergen – mellom indremisjonsfolket – tala han så konkret, oppskakande og hjartegripande at gjekk gjennom merg og bein på tilhøyrarane.

Ta din bibel og tell omhyggelig, ikke kapitlene eller versene, men bokstavene fra begynnelsen av 1. Mosebok til amen i Åpenbaringen. Når du har fullendt dette arbeid, så gå over det igjen og igjen og igjen –ti, tyve, tredve ganger, nei du må lese hver bokstav av din bibel åtti ganger før du har nådd den fornødne sum. Bokstavene i omkring åtti bibler vil behøves for å representere alle de menn, kvinner og barn som lever i det gamle og uhyre keiserdømme China. Fjorten hundre har sunket ned i hedenske

graver då den siste time, tre og tredve tusen vil dø i dag før du når China. Send eders misjonærer i morgen, og en og en fjerdedels million udødelige sjeler for hvem Kristus døde, vil ha gått til deres bestemte plass før de kan nå deres kyst. Om en sådan kjennsgjerning berører oss eller ikke, så tror jeg at den burde bevege våre hjerter. Det er nok til å bringe en engel til å gråte.

Sivert Gjerde var ikkje åleine. Ein annan ungdom, Johan Skordal frå Sokndal, hadde også møtt kallet frå Kina som ein rystande reakitet. I 1889 skreiv han dette:

(...) I Kina, der er 18 Gange saa stort som Norges Land, lyder der for mange Millioner ingen Prædiken om en Frelser, som led Korsets Død for at redde dem fra Døden og Helvede. Der har man intet Guds Hus, som her hjemme at samles i, intet Bedehus, intet Skolehus. Millioner paa Millioner har ikke seet en Bibel, ikke et Testamente, ikke et blad engang af den hellige Skrift. Der findes ingen Daab, hvorved de kan komme i Forening med Gud og indlemmes i den kristne Kirke. Der findes ingen nadverd, som kan skjænke Sjælen Ro og Vederkvælgelse under Møien og Besværlighederne her nede. Nei, der findes intet saadant, de lever uden Haab, uden Gud i Verden...Kineserne staar nu og raaber til os...et Raab, der lyder høit, ja saa høit, at vi hører det helt til Norden. Og, kjære Medkristne! Raabet lyder om s n a r t at komme dem til Hjælp, førend de aldeles forgaar i sin Elendighed...Dette Raab: Kom med Frelse, kom med det glade Budskab; kom med Livet i Guds Søn! er stillet til enhver i Kristenheden, som i Aand og Sandhed vil tjene Herren; og hvem kan, naar han hører dette, lade det være upaaagtet; sandelig Herren vil ogsaa kalde os til Regnskab for dette. Var det ikke mulig, at enhver troende Jesu Discipel, i hvilken Krog af Landet han end findes, kunde ihukomme ogsaa de arme Kinesere i sine Bønner, i Kirken, ved offentlige Forsamlinger og i Lønkammeret...Kjære Brødre og Søstre i Herren! Da nu Arbeidernes Antal i Forhold til Arbeidsmarken ere saa faa, saa bed Høstens Herre, at han vil sende ud en Vidneskare til Kina fra vor midte, og det Budbærere, som lærte af den Helligaand, kan prædike Evangeliet for Kineserne. Har vi lært at bede til Gud for disse, saa er det ikke mulig andet end at vi maa føle Attraa i vort Indre til at ofre noget, og sandelig, vi skulde ikke være saa træge at tage lidt af det, som Gud har givet os baade af Tid, af Kundskab og af Penge.

Dette er sterke kallstekstar, gjennomsyra av eksistensielt alvor. Den åndelege nauda i Kina var skrikande, noko einkvar kristen måtte ta inn over seg. Det var svik å ikkje gjera noko. I grunnreglane for Kinamisjonsforbundet (1891) stod det uttrykkeleg at føremålet var ”at virke til Guds rikes utbredelse, fornemmelig blant Kinas befolkning”. Pionermisjonæranne var prega av vekkingskristendom og eit tydeleg misjonskall. Dei hadde vigd seg til Herren og hadde ikkje noko høgare ynskje enn å tena han. Om dei personlege kostnadene blei høge, fekk det våga seg. ”Det er det samme om jeg skal faa en krok der ute og bli glemt av alle”, let Johan Skordal om, ”naar jeg bare kommer til Kina”. Arbeidsdagen hans blei kort. ”Hvilket sted skulde jeg heller ønske at dø paa end missionsmarken”, sa han. Arbeidet i Kina måtte byggast opp frå botnen av med misjonsstasjonar, kyrkje, skule, hospital, hus m.m. Det var tale om dei små stegs veg, og kristenflokkar voks fram.

”Målet for vårt arbeid er...å gjøre disipler”

Kinamisjonsforbundet fekk i overkant av 50 år i Kina. Så blei landet stengt, og misjonæranne måtte pakka sakene sine. Den gamle Kina-misjonen fekk eit framhald i Hong Kong og på Taiwan. Men det mest slåande er dei nye felta, ikkje berre i Asia, men også i Afrika. På 1970-talet tok organisasjonen også opp arbeid i Sør-Amerika. Parallelt med denne ekspansjonen har rammevilkåra for misjon endra seg dramatisk. Avkoloniseringa, sekulariseringa i vesten og framgangen for kristendomen i den tredje verda har skapt ein ny situasjon og utfordra den

tradisjonelle misjonstenkinga. Medan misjonsorganisasjonane tidlegare kom "utanfrå" og organiserte eit arbeidet basert på eigne visjonar og modellar, aktualiserte strukturendringane ei anna tilnærming. Misjonsarbeidet måtte i stigande grad retta seg etter malar som dei nasjonale kyrkjene sjølv smidde til. Som fylgje av denne "misjonsrevolusjonen", har det blitt nødvendig å gjennomtenka kall, strategi, rolle og funksjonar på ny.

Prinsipperklæring om misjon. NLMs misjonsstrategi i 90-årene, lagt fram og vedteken på generalforsamlinga i Bergen i 1991, gjekk inn i desse problemstillingane. Dokumentet teiknar bilete av ei lågkyrkjeleg evangelisk luthersk misjonsrørsle som framleis vil misjon – fyrst og fremst mellom dei unådde folkeslaga. Som organisasjonen må ein ikkje tillata seg å gro fast ein stad. Det dynamiske og "urolege" elementet er tydeleg. Tilhøvet til andre kyrkjesamfunn og samarbeid med nasjonale kyrkjer og synodar står elles sentralt. Kva dette får å seia for misjonærenesta, blei naturleg nok eit viktig punkt. Tanken om kristen fagpersonell i lukka land blei også løfta fram i prinsipperklæringa.

Kallet frå den muslimske verda melde seg med stor tyngde på 1990-talet. Det kunne også merkast i NLM. For å vera på høgd med utfordringane måtte ressursane i større grad styrast inn mot det store muslimbeltet ("10/40-vinduet"). Samstundes viste misjonsinntektene i NLM ein fallande tendens. For å frigjera ressursar til nye prosjekt, måtte innsatsen trappa ned på eksisterande felt. Feltgjennomgangen som blei sett i verk munna ut i konkrete nedtrappingsplanar. *Ingen snarvei for evangeliet* stod i fokus på generalforsamlinga i Ålesund i 2000. I tråd med denne dreinga mot muslimske område har teltnakarkonseptet, eller satsing på kristent fagpersonell, fått høg prioritet (jfr. den nye teltnakarlinje på Fjellhaug Misjonshøyskole). På NLM si siste generalforsamling (Kristiansand 2003) blei det bestemt å ta opp teltnakarbasert arbeid i Sentral- Asia.

Trass i denne nyorienteringa står den grunnleggande misjonsideologien ved lag. Kallet er framleis å utbre Guds rike. Det vil også i framtida krevja ein åndeleg og materiell basis heime med med vekt på forkynning, foreiningar, forsamlingsbygging, skular og mediarbeid. Her er det også tale om kontinuitet. Det kan ikkje utan vidare seiast når det gjeld forståinga og utøvinga av misjonskallet. Som allereie ymta om må misjonæranne underordna seg og spela på lag med dei nasjonale kyrkjene i langt høgare grad enn før. Det er fyrst og fremst *dei* som no definerer behov og etterspør tenestar. Utsendingane kan dermed bli sette til oppgåver som ligg i randsona av det dei hadde kall til. Det kan skapa spenningar, frustrasjonar og gå på identiteten laust. Teltnakarkonseptet bygger på "den løynde misjonæren", og føreset andre måtar å leva, tenkja og arbeida på. Den åndelege nauda er like stor i dag som i 1880-åra. Den store utfordringa blir å kombinera eit rett misjonssyn med tenestefleksibilitet. Skal ein få det til, krevst både eit sterkt kallsmedvit og ei godmisjonærutdanning. Det siste har vore og vil vera eit satsingsfelt for Misjonssambandet. Målet, som det blei formulert i 1991, ligg fast. Det handlar om "å gjøre disipler".

LINK – konferansen, Danvik 2.-4. september 2003

Ref. Dagfinn Solheim

NORME – Norsk Råd for Misjon og Evangelisering er kommet godt i gang med sitt arbeid. LINK-konferansen er en arvtager etter Danvik-konferansen som Lausanne bevegelsen arrangerte. Nå er LINK-konferansen kommet for å bli.

Dette året var tema for konferansen "No other Name" og hovedtaler var Martin Goldsmith fra England. Konferansen satte fokus på Kristus – den enestående og universelle. Vi fastholder at det finnes bare én frelser og ett evangelium, selv om det er stor forskjell på evangeliseringsmåter...Tormod Engelsviken hadde en spennende reportasje fra sin studiereise til Malaysia. Den ene kvelden fikk vi glimt fra misjonsarbeid i Sibir og Niger. I Niger er det et spennende samarbeid med misjonærer fra Kongo og Norge. Årsstatistikken for NORME og medlemsorganisasjonene for 2002 ble presentert på en ny og spennende måte. Denne statistikken sammen med mange artikler og annet materiale er å finne på www.norme.no. Her kan du også finne linker til f eks: Bistand, Islam – muslimmisjon, korttidsmisjon, ledelse, misjonerende menigheter, religionskunnskap mv. På konferansen var også den store missiologiboken til World Evangelical Alliance solgt: *Global Missiology for the 21st Century*. Også denne boken er tilgjengelig på Internett.

Det var også årsmøte der Tore Askildsen ble valgt til ny formann. Denne høsten har Hans Thore Løvaas overtatt som daglig leder. Vi ble minnet om neste Lausanne-konferanse som skal være i Thailand 29.9-5.10 2004. Daglig leder orienterte om "Codes of Conduct" – "Retningslinjer for norske misjonsorganisasjoner med internasjonalt engasjement". Du når daglig leder på epost: hans.thore.lovaas@normisjon.no. NORME består i dag av 31 landsomfattende medlemsorganisasjoner, 19 menigheter og 54 enkeltmedlemmer.

Det var over hundre påmeldte til konferansen. Deriblant var tredjeklassen på Misjonshøgskolen på Fjellhaug sammen med Jan Ove Selstø og Dagfinn Solheim. Flere fra hovedkontoret i NLM var også med.

Bokmeldinger

Øyvind Dahl: *Møter mellom mennesker – Interkulturell kommunikasjon*, Gyldendal 2001

Denne boken erstatter Dahl/Habert sin bok: *Møte mellom kulturer* som nå er utsolgt. Den nye boken bygger delvis på den forrige, men er helt gjennomarbeidet på nytt og har en annen oppbygging. Øyvind Dahl er oppvokst på Madagaskar og har arbeidet i flere verdensdeler. Han er professor i kulturkunnskap ved MHS i Stavanger.

Vi bruker denne boken i undervisningen på Fjellhaug og vi vil gjerne anbefale den for alle misjonærer. Det har også vært debatt og samtale om kommunikasjon og forkynnelse i NLM i Norge. Denne boken vil gi en god innsikt i hva som ligger i dette med kommunikasjon. Det er viktig å få med seg at kommunikasjon er en prosess. Denne prosessen gjelder forkynnelse, vitnesbyrd og samtale i våre foreninger og forsamlinger. Den omfatter oss som vitner i hverdagen og hvordan vi vokser i kjennskap til Jesus.

Boken fokuserer på tverrkulturell kommunikasjon, men vil også være relevant for våre forsamlinger i Norge. Ingen blir omvendt uten ved Guds ord og den Hellige Ånd. Ordet er i seg selv kraftig og kan gi frelse. Veien til å høre går gjennom dem som forkynner. Men det er ikke bare forkynnere som er vitner. Vi er en lekmannsorganisasjon der lekfolket sin plass blir understreket. Prosessen som fører mennesker til omvendelse starter som oftest ikke på bedehuset, men på arbeidsplassen, i nabolaget og blant slekt og venner. Denne boken er en hjelp til å forstå oss selv og andre. Den taler om sympati og empati, om å være både medmenneske og vitne. Den vil være nyttig å lese for vanlige kristne. Særlig henvender den seg til arbeidere i Guds rike. Jeg vil sterkt anbefale boken.

Anmeldt av Dagfinn Solheim